

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЇ»

Затверджено на засіданні кафедри
безпеки праці та охорони довкілля
Протокол № 2 від 17.09.2024 р.

Запоріжжя 2024

УКЛАДАЧ:

- 1 Репін Микола Володимирович, кандидат технічних наук, доцент

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
«Інноваційні технології та
системи захисту
навколишнього середовища»

Дмитро ПІКАРЕНЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. завідувач кафедри

Микола РЕПІН

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Актуальність, теоретична та практична значущість вивчення навчальної дисципліни.

Дослідження можливостей використання сучасного інструментарію державного управління у сфері екології та захисту навколишнього середовища для побудови ефективної системи управління на підприємстві зараз із обранням курсу сталого розвитку в країні та світі набувають особливого значення.

Курс «Державне управління у сфері екології» є обов'язковим курсом фахової підготовки для здобувачів вищої освіти спеціальності 183 Технології захисту навколишнього середовища, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Інноваційні технології та системи захисту навколишнього середовища», та розглядає системи організації та управління природоохоронною діяльністю в Україні. Обговорюються складові управління природоохоронної діяльності: функції та методи, а також державна екологічна політика. Ознайомлення з функціями установ, які здійснюють управління природоохоронною діяльністю в Україні на центральному і регіональному рівнях.

Розглядаються аспекти регулювання антропогенного впливу на стан довкілля, зокрема дії спрямовані на адаптацію до змін клімату і виконання у межах компетенцій вимог Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї. Огляд процедури проведення оцінки впливу на довкілля (ОВД), проходження стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Ознайомлення з можливостями громадськості представляти свої інтереси.

Отримані знання можуть бути корисними у подальшій професійній діяльності за фахом.

Вивчення курсу «Державне управління у сфері екології» має на меті поглиблення знань здобувачів вищої освіти з питань екологічної політики держави на всіх рівнях (глобальному, національному і регіональному) для досягнення збалансованого розвитку та гармонізації співіснування суспільства і природи та побудови системи державного екоуправління та корпоративного екоменеджменту, а також набуття практичних навичок визначення та обрання найбільш ефективних заходів раціонального природокористування та захисту навколишнього середовища підприємства на основі методів аналізу, моделювання і прогнозування, вибору стратегії та планування заходів з екоуправління.

Вимоги:

– наявність базових знань на рівні бакалавра та вище з природничих або технічних напрямів підготовки;

-
- математичні знання та навички з розділів фізики, хімії, математики та статистики;
  - наявність корпоративного облікового запису @mipolytech.education, Microsoft Teams, Word, Excel;
  - наявність особистого логіну та паролю в Moodle (для отримання або поновлення слід звернутися до куратора групи).

Програмні результати навчання:

- Здатність аналізувати складні системи, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру.
- Вміння використовувати сучасні комунікаційні, комп'ютерні технології у природоохоронній сфері, збирати, зберігати, обробляти і аналізувати інформацію про стан навколишнього середовища та виробничої сфери для вирішення завдань професійної діяльності.
- Здатність здійснювати аналіз соціо-економіко-екологічного стану підприємств, населених пунктів, районів, областей та розробляти стратегії їх сталого розвитку.
- Вміння використовувати у практичній діяльності знання вітчизняного та міжнародного природоохоронного законодавства.
- Знати найкращі доступні технології відповідно до довідкових документів BREFs та на їх підставі вміти обирати, обґрунтовувати і впроваджувати методи керування, моніторингу стану довкілля.

Організація курсу, форми та методи навчання.

- Освітній процес будується як комбінація вступної лекції, тематичних лекцій, оглядових лекцій, інструктивних лекцій та інших видів лекцій разом з практичними заняттями для висвітлення теоретичного матеріалу та відпрацювання аналітично-розрахункових навичок аналізу, прогнозування та моделювання, а також самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle.
- Відвідування лекційних занять є бажаним, однак не обов'язковим; від студентів очікується ознайомлення з матеріалом перед лекцією, що дозволить побудувати лекційне заняття у вигляді сполучення пояснень викладача та обговорення проблемних питань, які виникли при підготовці до лекції.
- Практичні заняття передбачають не тільки аналіз умовно змодельованих ситуацій і реальних кейсів, але й використання інтерактивних форм навчання: проведення дискусій, мозкових штурмів.
- Від студента потребується виконати індивідуальні завдання та модульні контрольні роботи у терміни, встановлені у розділі «Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання».
- З урахуванням поточної ситуації від учасників освітнього процесу очікується виконання вимог безпеки при сигналі «Повітряна

тривога», санкції за залишення заняття або неявку на заняття не застосовуються.

– Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. З викладачем можна зв'язатися через електронну пошту, в чаті або в персональній розмові в MS Teams.

Мова освітнього процесу: українська, англійська (окремі джерела літератури, фактологічна та інша інформація).

2 НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Змістовий модуль 1. Основні принципи державного екологічного управління.

Тема 1. Державне екологічне управління.

Державне екологічне управління. Установи, що здійснюють управління природоохоронною діяльністю на центральному рівні. Організаційна структура органів загальнодержавного та територіального рівня регулювання природоохоронних відносин.

Державна (національна) екологічна політика. Аналіз екологічної політики Європейського Союзу.

Процедура аналізу складних систем забезпечення сталого розвитку, їх взаємозв'язків та організаційної структури.

Тема 2. Система екологічного управління.

Історія виникнення та розвиток системи екологічного управління. Стандарти серії ISO 14000. Розроблення та впровадження системи екологічного управління згідно з ISO 14001.

Тема 3. Інструменти екологічно зорієнтованого управління.

Процедура оцінювання загрози фізичного, хімічного та біологічного забруднення біосфери та його впливу на довкілля і людину.

Обґрунтування рішень, направлених на мінімізацію екологічних ризиків господарської діяльності на загальнодержавному, регіональному й локальному рівнях. Класифікація екологічних ризиків. Оцінка екоризиків. Стратегія управління екологічними ризиками.

Тема 4. Розроблення та впровадження системи екологічного менеджменту

Сутність екологічного менеджменту. Формування системи екологічного менеджменту. Система державного екологічного менеджменту. Процедура оцінювання впливу промислових об'єктів на навколишнє середовище, наслідків інженерної діяльності на довкілля і пов'язану з цим відповідальність за прийняті рішення.

Тема 5. Енергозбереження і ресурсозбереження

Сутність державної політики енерго- та ресурсозбереження та сучасні особливості її формування. Особливості процесів ресурсоспоживання та ресурсозбереження в Україні. Державні та регіональні екологічні програми ресурсозбереження в Україні (СВАМ). Зелені облігації в Україні. Впровадження четвертого енергопакету. Екодизайн та екомаркування. Зелена енергетика.

Змістовий модуль 2. Головні аспекти концепції соціальної відповідальності та екологічного управління.

Тема 6. Аналіз соціо-економіко-екологічного стану територіальних громад та населених пунктів

Система прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади: стратегію розвитку об'єднаної територіальної громади; план (програму) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади; довгострокові, середньострокові та короткострокові прогнозні і програмні документи, в яких відповідно до соціально-економічних та суспільно-політичних процесів, що відбуваються в державі та відповідному регіоні, з урахуванням впливу зовнішніх та внутрішніх факторів і очікуваних тенденцій визначаються цілі і пріоритети соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади та заходи, які необхідно здійснити для їх досягнення.

Тема 7. Стратегія сталого розвитку. Стратегічна екологічна оцінка

Стратегічне бачення сталого розвитку України. Керівні принципи стратегії. Національні цілі сталого розвитку України. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. Впровадження стратегії: Інституційні засади, координація, міжсекторальна взаємодія, рушійні сили та партнерства. Інструменти реалізації Стратегії, міжнародне співробітництво, моніторинг впровадження та оцінка результативності Стратегії. Засади стратегічної екологічної оцінки

3 ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами для освітніх програм, в яких вивчення дисципліни є обов'язковим

№ з/п	Назви тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні принципи державного екологічного управління						
1	Державне екологічне управління	16	2	4		10
2	Система екологічного управління	16	2	4		10
3	Інструменти екологічно зорієнтованого управління.	16	2	4		10
4	Розроблення та впровадження системи екологічного менеджменту	16	2	4		10
5	Енергозбереження і ресурсозбереження	16	2	4		10
Змістовий модуль 2. Головні аспекти концепції соціальної відповідальності та екологічного управління						
6	Аналіз соціо-економіко-екологічного стану територіальних громад та населених пунктів	24	4	8		12
7	Стратегія сталого розвитку. Стратегічна екологічна оцінка	16	2	4		10
Усього годин		120	16	32		72

3.2 Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами в разі вибору даної дисципліни як елемента індивідуальної освітньої траєкторії

№ з/п	Назви тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС

3.3 Перелік лабораторних робіт Немає

4 ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів за контрольними точками

Види контр. точок	Тижні																Всього	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
Робота на практичних заняттях	4	4	4	4	4	4	4		4	4	4	4	4	4	4	4	60	
Складання індивідуальних завдань								10									10	20
Модульні контрольні роботи								10									10	20
Всього																	100	

4.2 Зміст та вимоги до контрольних точок

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
Робота на практичних заняттях	<p>Оцінка за роботу на практичному занятті виставляється після здачі розрахункової або аналітичної роботи через платформу дистанційного навчання Moodle та перевірки її викладачем. Оцінка виставляється через журнал оцінок Moodle і може бути оскаржена до завершення теоретичного навчання. Практичні роботи мають отримати оцінку до завершення теоретичного навчання у семестрі.</p> <p><u>Для практичних робіт максимальна оцінка становить 4 бали:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Оцінка 4 бали виставляється у випадку, якщо робота виконана вірно, розрахунки наведено повно, розмірності величин присутні, графічні зображення (за необхідністю) наведені. Висновки присутні та обґрунтовані. Робота виконана охайно. – Оцінка 3 бали виставляється у випадку, якщо робота виконана вірно, розрахунки наведено достатньо повно, розмірності величин частково присутні, графічні зображення (за необхідністю) наведені, але є недоліки. Висновки неповні. Робота в цілому виконана охайно, але є зауваження до оформлення. – Оцінка 2 бали виставляється у випадку, якщо робота виконана з помилками, які не мають критичного значення, розрахунки наведено неповно, розмірності величин відсутні, графічні зображення (за необхідністю) не наведені або виконані з суттєвими помилками. Висновки відсутні. Робота виконана неохайно. – Оцінка 1 бал виставляється у випадку, якщо робота виконана з критичними помилками, які не дають вірного розв'язання, розрахунки наведено дуже неповно, незрозуміло або не наведені зовсім, розмірності величин відсутні, графічні зображення (за необхідністю) не наведені. Висновки відсутні. Робота виконана дуже неохайно. – Оцінка 0 балів виставляється у випадку, якщо в роботі виконано не власний варіант (власна тема завдання) або встановлено співпадіння двох або більше робіт.
Виконання та захист індивідуального завдання	<p>Розрахункове (аналітичне) завдання (есе) у вигляді файлу *.docx, або *.pdf та презентації у вигляді файлу *.pptx розміщуються у відповідному розділі дисципліни в Moodle і перевіряються протягом тижня після завершення терміну подачі. Оскарження оцінки може бути здійснене на останньому практичному занятті модуля.</p> <p>Максимальна оцінка становить 10 балів, з них за власне завдання – 7 балів, за захист – 3 бали:</p> <ul style="list-style-type: none"> – студент підготував есе за ситуаційним завданням, в якому: правильно визначив проблеми, комплекс факторів, які могли вплинути на їх виникнення,

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
	<p>обґрунтував своє бачення теоретичними концепціями або моделями, виконав необхідні розрахунки в разі потреби, представив висновок або власне бачення виходу з проблеми і окреслив можливі перспективи і обмеженість такого рішення; есе структуровано, викладено діловим, науковим або публіцистичним стилем української мови (4 бали);</p> <ul style="list-style-type: none"> – есе містить комплексну, логічну і оригінальну пропозицію проблематики ситуаційного завдання аж до міждисциплінарного підходу; використання штучного інтелекту (ШІ) не забороняється, оскільки пропозиції відомих застосунків ШІ суттєво залежать від обміркованої постановки питання і уточнюючих питань; однак в разі, якщо відповідь, отримана з використанням ШІ, не є комплексною або не відповідає за стилем і викладеними позиціями іншим частинам есе або завдання, містить очевидно неправдиву інформацію, то оцінка за цим критерієм знижується (3 бали); – студент під час презентації / захисту есе демонструє володіння термінологічним апаратом, відповідає на запитання, здатний швидко адаптувати позицію під зміни у вихідному ситуаційному завданні (3 бали).
Модульні контрольні роботи	<p>МКР виконуються в Moodle під час останнього практичного заняття в модулі за 1 годину. В разі неявки або неможливості виконання МКР з поважних причин на таке заняття допускається відкриття виконання МКР за погодженням з викладачем в інший час асинхронно. Кожна модульна контрольна робота включає блок тестових завдань з матеріалу модуля (max 10 балів). Тестові завдання являють собою тести множинного вибору з однією вірною відповіддю. Тести оцінюються за співпадінням з правильною відповіддю.</p>

Додаткові зауваження:

– студент може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій ([Академічні політики : Polytechnic \(metinvest.university\)](#));

– оцінки, отримані за роботу на практичних заняттях, не можуть бути відпрацьовані або покращені, окрім процедури оскарження, оцінки за інші види поточного контролю можуть бути покращені за індивідуальною домовленістю з викладачем;

– викладач не має права знижувати оцінку за індивідуальне завдання або модульну контрольну роботу, якщо вони не були складені вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти.

4.3 Форма підсумкового контролю. Порядок визначення підсумкової оцінки

	Варіант вивчення як обов'язкової
Форма підсумкового контролю	Письмовий екзамен
Умови допуску до підсумкового контролю	Не менше 35 балів; якщо здобувачі освіти в результаті самооцінки академічного прогресу не впевнені, що набравши 35 балів за поточну успішність, складуть іспит на 85 балів і вище, то вони мають підвищити власні результати поточного контролю до прийнятного рівня

Порядок визначення підсумкової оцінки	<p>Підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне поточної успішності з навчальної дисципліни (О) та оцінки, отриманої під час іспиту (І). В разі, якщо оцінка, отримана на іспиті, менше 60 балів, підсумкова оцінка дорівнює оцінці іспиту:</p> $\begin{cases} \text{ПО} = \frac{O + I}{2}, & \text{якщо } I \geq 60 \\ I, & \text{якщо } I < 60 \end{cases}$
Порядок проходження екзамену	<p>Екзамен складається в Moodle у визначений розкладом екзаменаційної сесії період; до складу завдань екзамену (100 балів) входять 50 тестових завдань множинного вибору з однією вірною відповіддю (по 2 бали) На складання екзамену надається 1 спроба. Порядок оскарження екзаменаційної оцінки визначений у розділі 10 Положення про організацію освітнього процесу ((Нормативні документи : Polytechnic (metinvest.university)))</p>

Відповідність між прийнятими в університеті шкалами оцінки наведена в таблиці.

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
90-100	A	Студент демонструє видатний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Відмінно	Залік
82-89	B	Студент виявляє вищий за середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні незначні помилки	Добре	
75-81	C	Студент виявляє середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні деякі значущі помилки		
67-74	D	Студент виявляє задовільний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях наявні суттєві помилки	Задовільно	
60-66	E	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни		
35-59	FX	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незадовільно	Незалік
0-34	F	Результати навчання відсутні або критично низькі		

4.4 Особливі підходи до визнання результатів навчання

– В разі, якщо здобувач освіти обрав цю дисципліну як дисципліну вільного вибору, не зважаючи на той факт, чи вивчалася вона раніше, оцінка та кредити з цієї дисципліни не перезараховуються;

– В разі, якщо здобувач освіти хотів би самостійно вивчити певні курси з проблематики державного управління в сфері екології (наприклад, Coursera, UdeMy або інших платформ, в т.ч. платформ відкритих курсів вітчизняних та/або закордонних університетів), то 1) доцільно звернутися до списку рекомендованих вебресурсів або проконсультуватися з викладачем на предмет релевантності самостійно знайденого освітнього ресурсу програмі дисципліни; 2) в разі успішності опанування такого курсу, яке підтверджується сертифікатом або іншим способом, такому здобувачу у порядку,

визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного контролю;

– В разі, якщо здобувач освіти реалізував певний вид наукової роботи (тези, стаття, результативна участь у студентській олімпіаді тощо), то у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного або навіть підсумкового контролю; консультацію з питань визнання результатів неформальної та інформальної освіти можна отримати в уповноваженої особи від кафедри, яка викладає дисципліну; перелік таких осіб можна знайти за посиланням [Студентам : Polytechnic \(metinvest.university\)](#).

5 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Стратегія сталого розвитку : підручник / В. М. Боголюбов та ін. ; за ред. В. М. Боголюбова. Київ : ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.
2. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит : навчальний посібник. Херсон : Олді, 2020. 456 с.
3. Екологічна безпека та економіка : монографія / М. І. Сокур та ін. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2020. 240 с.
4. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. / Н. М. Самойленко та ін. Харків : НТУ "ХПІ", вид-во "Лідер", 2018. 174 с.

Додаткові

1. Волошина Н. О. Екологія. Частина I : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 243 с.
2. Лук'янова О. М. Екологічний менеджмент : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 66 с.
3. Клименко М. О., Прищепе А. М., Брежицька О. А. Оцінювання стану територій міста за показниками сталого розвитку : монографія. Рівне : НУВГП, 2018. 221 с.
4. Рамкова стратегія ЄС із безпеки та здоров'я на роботі на 2021-2027 роки. *Безпека та здоров'я на роботі в мінливому світі праці*. Брюссель, 2021. 24 с.
5. Paleo U. Fra. Risk Governance. The Articulation of Hazard, Politics and Ecology. Springer Nature, 2014. 515 p. URL: <https://read.kortext.com/inventory/search/1497150>.

-
6. Richardson E. Dams, Parks and Politics. University of Kentucky Press, 2014. 264 p. URL: <https://read.kortext.com/inventory/search/1477027>.
  7. Traer R. Doing Environmental Ethics. 3rd Edition. Taylor and Francis, 2019. 395 p. URL: <https://read.kortext.com/inventory/search/405186>.

Web-ресурси

1. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.09.2024).
2. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. Дата оновлення: 28.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#n14> (дата звернення: 15.09.2024).
3. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення: 29.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 15.09.2024).
4. «ECOBUSINESS. Екологія підприємства» : журнал : веб-сайт. URL: <https://ecolog-ua.com/content/peredplata> (дата звернення: 15.09.2024).
5. Geophysical Journal = Геофізичний журнал : журнал : веб-сайт. URL: <http://journals.uran.ua/geofizicheskiy/about> (дата звернення: 15.09.2024).
6. Ukrainian Journal of Ecology : журнал : веб-сайт. URL: <https://www.ujecology.com/> (дата звернення: 15.09.2024).
7. Бібліотека Всеукраїнської Екологічної Ліги : журнал : веб-сайт. URL: <https://www.ecoleague.net/diialnist/vydannia-vel/biblioteka-vel> (дата звернення: 15.09.2024).
8. Біоенергетика = Bioenergy : журнал : веб-сайт. URL: <https://be.bio.gov.ua/index> (дата звернення: 15.09.2024).
9. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Геологія. Географія. Екологія» : журнал : веб-сайт. URL: <http://journals.uran.ua/geoecco/about> (дата звернення: 15.09.2024).
10. Геологічний журнал : журнал : веб-сайт. URL: <http://geojournal.igs-nas.org.ua/> (дата звернення: 15.09.2024).
11. Екологічний вісник : журнал : веб-сайт. URL: <https://www.ecoleague.net/diialnist/vydannia-vel/ekolohichni-visnyk> (дата звернення: 15.09.2024).
12. Екологічні науки : журнал : веб-сайт. URL: <http://ecoj.dea.kiev.ua/> (дата звернення: 15.09.2024).
13. Екологічні проблеми = Environmental Problems : журнал : веб-сайт. URL: (дата звернення: 15.09.2024).
14. Екологічна безпека та природокористування : журнал : веб-сайт. URL: <http://es-journal.in.ua/about> (дата звернення: 15.09.2024).

-
15. Мінеральні ресурси України : журнал : веб-сайт. URL: <https://mru-journal.com.ua/index.php/mru> (дата звернення: 15.09.2024).
  16. Хімія і технологія води = Journal of water chemistry and technology : журнал : веб-сайт. URL: <http://jwct.org.ua/uk/home-uk.html> (дата звернення: 15.09.2024).
  17. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля : ратифіковано Законом від 06.07.99 р. N 832-XIV. Дата оновлення: 27.05.2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015 (дата звернення: 15.09.2024).
  18. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність” : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. № 605-р. Дата оновлення: 21.04.2023. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80> (дата звернення: 15.09.2024).
  19. Swiss Federal Statistical Office : веб-сайт. URL: www.statistik.admin.ch/eindex.htm. (дата звернення: 15.09.2024).
  20. Зелений світ : журнал : веб-сайт. URL: www.green-world.com.ua. (дата звернення: 15.09.2024).
  21. Програма розвитку ООН, звіти та інформація про людський розвиток : веб-сайт. URL: <http://www.undp.org> (дата звернення: 15.09.2024).
  22. World Energy & Climate Statistics – Yearbook 2022 : веб-сайт. URL: <https://yearbook.enerdata.net> (дата звернення: 15.09.2024).
  23. 26. Міністерство освіти і науки України : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 17.09.2024).
  24. Національна бібліотека України ім. Вернадського. : веб-сайт. URL: www.nbu.gov.ua (дата звернення: 17.09.2024).
  25. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. : веб-сайт. URL: <https://nlu.org.ua/> (дата звернення: 17.09.2024).
  26. Kortext : веб-сайт. URL: <https://kortext.com/> (дата звернення: 16.09.2024).
  27. Research4life : веб-сайт. URL: <https://portal.research4life.org/> (дата звернення: 16.09.2024).
  28. Інституційний репозитарій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» : веб-сайт. URL: <https://dspace.mipolytech.education/home> (дата звернення: 16.09.2024).
  29. Центральна державна науково-технічна бібліотека гірничо-металургійного комплексу України : веб-сайт. URL: <http://cgntb.dp.ua/> (дата звернення: 16.09.2024).

6 АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

– **Академічна недоброчесність** у вигляді академічного плагиату; фабрикації; фальсифікації; списування обману; хабарництва; необ'єктивного оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на науково-педагогічного працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання – прямо заборонено (докладніше про це – у Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»); і в разі виявлення – **відповідний захід контролю (контрольну точку) буде оцінено в 0 балів за з наступним повідомленням декану факультету та голові комісії з академічної доброчесності Університету.**

– В разі випадку надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі) на науково-педагогічного працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання студент може оскаржити процедури оцінювання за процедурами, передбаченими Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 10).

– Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані здобувачами освіти, яким призначено даний курс, для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.

– Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.

– Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення та повідомлення у MS Teams на коректність змісту та мови.

– Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

Докладніше про академічні політики стосовно етичності поведінки, академічної доброчесності та протидію булінгу можна дізнатися за посиланням: [Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](https://metinvest.university)